

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U MOSTARU

Broj: 55 0 P 001116 19 Gž
Mostar, 29.04.2021.godine

Kantonalni sud u Mostaru, u vijeću sastavljenom od sudija: Vere Sudar, kao predsjednika vijeća, Sanje Začinović i Merime Čatić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja -----, sina ----, iz -----, ulica -----, zastupan po punomoćniku -----, advokatu iz Ljubuškog, protiv tuženih 1. -----, zastupana po Općinskom javnom pravobraniteljstvu općine -----, 2. Javno poduzeće -----, zastupan po zastupniku po zakonu, direktoru ----- i po punomoćniku -----, advokatu iz -----, radi naknade štete i zabrane imisija, vsp. 251.903,44 KM, odlučujući o žalbama tužitelja i drugotuženog na presudu Općinskog suda u Čitluku broj 55 0 P 001116 17 P od 29.03.2019. godine, na sjednici vijeća održanoj 29.04.2021. godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Žalbe tužitelja i drugotuženog se djelimično usvajaju i prvostepena presuda preinačava pod tačkom II. i III. dispozitiva, te odluci o troškovima, kako slijedi:

Nalaže se tuženima ----- i ----- - da tužitelju ----- poprave nanесenu štetu na nekretninama označenim kao: k.č. 641 zvana Vučipolje, u naravi njiva druge klase, površine 2752 m² upisana u posjedovni list broj 147 za k.o. Potpolje, koja po starom premjeru odgovara dijelu k.č. 1469 i dijelu k.č. 1470/1 k.o. Čitluk upisanim u z.k. ul. broj 1063 k.o. SP Čitluk, zatim k.č. 646 zvana Mlinčina, u naravi njiva druge klase, površine 5416 m² upisana u posjedovni list broj 147 za k.o. Potpolje koja po starom premjeru odgovara dijelu k.č. 1465 i dijelu k.č. 1470/1 k.o. Čitluk upisanim u z.k. ul. broj 1063 k.o. SP Čitluk i k.č. 1267/1 k.o. Čitluk upisana u z.k. uložak broj 922 k.o. SP Čitluk, te k.č. 647 zvana Mlinčina u naravi pašnjak druge klase površine 782 m² upisana u posjedovni list broj 147 za k.o. Potpolje koja po starom premjeru odgovara dijelu k.č. 1464 k.o. Čitluk upisanoj u z.k. ul. broj 1063 k.o. SP Čitluk i to na način da tužitelju solidarno isplate iznos od 28.493,25 KM na ime umanjene vrijednosti zemljišta, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 15.04.2014. godine kao dana podnošenja tužbe pa do isplate, a sve u roku od 30 dana, **dok se tužbeni zahtjev preko dosuđenog iznosa i to za naknadu štete na k.č. 640 i k.č. 645 k.o. Potpolje i za naknadu štete zbog nemogućnosti korištenja zemljišta počevši od 12.10.2011. godine do 31.12.2018. godine u iznosu od 227.399,44 KM, odbija ako neosnovan.**

U preostalom dijelu žalbe se odbijaju kao neosnovane i prvostepena presuda potvrđuje pod tačkom I. dispozitiva.

Dužni su tuženi solidarno nadoknaditi tužitelju troškove parničnog postupka u iznosu od 2.656,90 KM.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom odlučeno je kako slijedi:

„ I. Odbija se tužbeni zahtjev tužitelja kao neosnovan u dijelu koji glasi:

Nalaže se tuženiku ----- da prestane uznemiravati tužitelja, tako što će izvršiti sanaciju kanalizacijskog sustava, te spriječiti daljnje istjecanje otpadnih voda na nekretnine tužitelja u roku od 30 dana, u protivnom će to učiniti tužitelj u trošku tuženika.

II. Usvaja se tužbeni zahtjev tužitelja u dijelu koji glasi:

*Nalaže se tuženiku ----- da tužitelju ----- popravi nanesenu štetu na nekretninama označenim kao: k.č. 641 zvana Vučipolje, u naravi njiva druge klase, površine 2752 m² upisana u posjedovni list broj 147 za k.o. Potpolje, koja po starom premjeru odgovara dijelu k.č. 1469 i dijelu k.č. 1470/1 k.o. Čitluk upisanim u z.k. ul. broj 1063 k.o. SP Čitluk, zatim k.č. 646 zvana Mlinčina, u naravi njiva druge klase, površine 5416 m² upisana u posjedovni list broj 147 za k.o. Potpolje koja po starom premjeru odgovara dijelu k.č. 1465 i dijelu k.č. 1470/1 k.o. Čitluk upisanim u z.k. ul. broj 1063 k.o. SP Čitluk i k.č. 1267/1 k.o. Čitluk upisana u z.k. uložak broj 922 k.o. SP Čitluk, te k.č. 647 zvana Mlinčina u naravi pašnjak druge klase površine 782 m² upisana u posjedovni list broj 147 za k.o. Potpolje koja po starom premjeru odgovara dijelu k.č. 1464 k.o. Čitluk upisanoj u z.k. ul. broj 1063 k.o. SP Čitluk, i to na način da tužitelju isplati ukupan iznos od 234.573,99 KM i to iznos od 28.493,25 KM na ime umanjene vrijednosti zemljišta, te iznos od 206.080,74 KM zbog nemogućnosti korištenja zemljišta počevši od 12.10.2011. godine do 31.12.2018. godine, sa zakonskom zateznom kamatom i to na iznos od 63.956,09 KM počev od 15.04.2014. godine kao dana podnošenja tužbe pa do isplate (za 2011, 2012 i 2013), na iznos od 28.424,93 KM (za 2014. godinu) počev od 01.01.2015. godine pa do isplate, na iznos od 28.424,93 KM (za 2015. godinu) počev od 01.01.2016. godine pa do isplate, na iznos od 28.424,93 KM (za 2016. godinu) počev od 01.01.2017. godine pa do isplate, na iznos od 28.424,93 KM (za 2017. godinu) počev od 01.01.2018. godine pa do isplate, na iznos od 28.424,93 KM (za 2018. godinu) počev od 01.01.2019. godine pa do isplate, a sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom ovrhe, **dok se tužbeni zahtjev za naknadu štete na k.č. 640 i k.č. 645 k.o. Potpolje, te tužbeni zahtjev preko dosuđenog iznosa, odbija ako neosnovan.** Nalaže se tuženiku ----- da tužitelju ----- naknadi troškove ovog postupka u iznosu od 5.813,50 KM, roku od 30 dana od dana donošenja presude i pod prijetnjom ovrhe.*

III. Odbija se tužbeni zahtjev tužitelja u odnosu na tuženu ----- kao neosnovan.

Dužan je tužitelj tuženoj ----- naknaditi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.152,00 KM. “

Blagovremeno izjavljenim žalbama presudu pobijaju tužitelj i drugotuženi.

Tužitelj žalbom pobija presudu u odbijajućem dijelu zbog bitne povrede parničnog postupka, pogrešne primjene materijalnog prava i odluke o troškovima postupka. Smatra da je stav prvostepenog suda po kojem tužitelj navodno nije dokazao pasivnu legitimaciju u odnosu na prvotuženog nepravilan, jer uvidom u Ugovor o primopredaji na upravljanje objekta uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Potpolju od 01.07.2010. godine, proizlazi da će isti regulirati prava i obveze između ugovornih strana, a ne prema trećima. Sud je pri tome u potpunosti zanemario odredbe Zakona o vodama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, broj 70/06) i odredbe Zakona o komunalnoj djelatnosti (Narodne novine HNŽ/K, broj 4/2004) prema kojima Općina utvrđuje djelatnost od javnog interesa, a koja se utvrđuje odlukom, a ne ugovorom kako to tumači sud. Smatra

da oba tužena odgovaraju za nanesenu štetu tužitelju na osnovu solidarne i objektivne odgovornosti. Prvotuženik se, sklappajući predmetni ugovor sa drugotuženim nije mogao osloboditi svoje zakonske obaveze održavanja nesmetane prohodnosti predmetne regionalne prometnice u odnosu na treće osobe, već je samo mogao osigurati sebi pravo regresa u slučaju da je takvo održavanje izostalo, te da je isto prouzrokovalo nastanak štete trećoj osobi kao iz razloga što je prvotuženik općina dužna da komunalne i druge službe funkcioniraju tako da se zaštite prava imovine i građana, te spriječi nanošenje štete. Samim prenošenjem upravljanja i održavanja komunalnih objekata i uređaja na specijalizirane stručne komunalne radne organizacije općina se ne oslobađa svoje obveze da preko svojih organa nadzire kako funkcioniraju pojedine službe od javnog interesa, te da poduzima mjere kojima se osigurava njihovo funkcioniranje, pa se zbog svojih propusta, ne oslobađa niti odgovornosti za štetu koja nastane zbog nepridržavanja navedenih obveza. Predlaže da sud usvoji žalbu i preinači pobijani dio presude na način da tužbeni zahtjev usvoji u cijelosti, te tužitelju dosudi troškove prema preciziranom troškovniku, uvećane za sastav žalbe.

Drugotuženi žalbom pobija presudu u usvajajućem dijelu iz svih razloga propisanih članom 208. stav 1. ZPP-a i u odluci o troškovima. Ističe da je izreka presude kontradiktorna obrazloženju iste, jer sud odbija tužbeni zahtjev tužitelja kojim se tražilo da se tuženiku ----- naloži da prestane uznemiravati tužitelja, tako što će izvršiti sanaciju kanalizacijskog sustava, te spriječiti dalje istjecanje otpadnih voda na nekretnine tužitelja, a ujedno se usvaja tužbeni zahtjev za naknadu štete koji se odnosi na umanjene vrijednosti zemljišta i na ime nemogućnosti korištenja zemljišta, jer jedno drugo isključuje. Ističe da je sud pogrešno raspravio istaknuti prigovor zastare, jer je tužbeni zahtjev za naknadu štete opredijeljen, povećan i preciziran dana 14.03.2019.god, pa ako se ima u vidu da je tužbom od 15.04.2014.godine tražena šteta od 50.000,00 KM i to na ime umanjenja vrijednosti zemljišta 25.000,00 KM, a na ime nemogućnosti korištenja zemljišta iznos od 25.000,00 KM, prigovori zastare potraživanja štete su osnovani. U konkretnom slučaju se ne može primijeniti opći zastarni rok od 5 godina iz člana 376. stav 2. ZOO-a, jer je tužitelj znao za štetu prije podnošenja tužbe, kao i za uzrok iste, pa kako je tek 14.3.2019. god. odredio period naknade štete od 12.10.2011. do 31.12.2018.godine povećao tužbeno potraživanje pa su tako sva potraživanja do 14.3.2016. godine zastarila. Kasnija šteta u vidu izgubljene zarade-prihoda za 2016.,2017., i 2018. godinu, koju je sud priznao tužitelju nema uzročno posljedične veze sa radom kolektora, jer je iz iskaza svjedoka i samog tužitelja jasno da je još 2011. godine bilo plavljenje nekretnina, a poslije nije ni potvrđeno, pa se prigovor zastare potraživanja ukazuje kao osnovan. Smatra da sud nije pravilno raspravio ni prigovor nedostatka aktivne legitimacije tužitelja, ni prigovor drugo tuženika o nedostatku pasivne legitimacije. Smatra da tužitelj nije dokazao da je došlo do istjecanja kanalizacije, jer nije niti jednom nadležnom organu prijavio isticanje kanalizacije, te nije dokazao da je navodno istjecanje bilo u kontinuitetu kako tvrdi u tužbi. Imajući u vidu nalaz i mišljenje vještaka građevinske struke Danijele Mucić od svibnja 2018.godine, jasno je da je sustav kanalizacije uređen u skladu sa odobrenjima i projektnom dokumentacijom, da nema odstupanja, da nema barijera ili prepreka kao smetnji u protoku otpadnih voda, što sve ukazuje da nema veze između funkcionalnosti sustava kanalizacije i zagađenosti nekretnina teškim metalima. Ukazuje na činjenicu da su i vještaci poljoprivredne struke u svom nalazu od prosinca 2018. godine naveli da su izvori mogućih zagađenja teškim metalima pesticidi u poljoprivredi, organska gnojiva, mineralna gnojiva, industrijska prašina, depozicija iz atmosfere, kanalizacijski mulj, industrijski otpad, rudarstvo, obrada ruda i sl. pa u tom kontekstu treba i cijeliti nalaz vještaka geološke struke koji navodi da se iznad predmetnih nekretnina nalazi veliko slivno područje, iste su u nizini, na njih se slivaju oborinske i bujične vode, a utvrđen je i visok nivo podzemnih voda. Izgrađen sustav kanalizacije je u funkciji od 2008. godine, uređaj za obradu i prečišćavanje otpadnih voda se nalazi dva kilometra niže od predmetnih nekretnina, pa nikako se ne može govoriti o mulju iz uređaja za obradu otpadnih voda kao uzroku zagađenja. Smatra bitnom činjenicom da po mišljenju vještaka plavljenje i samim time i zagađenje teškim metalima nije moguće na k.č. 647 i 645 iz fekalne kanalizacije, jer se iste nalaze iznad sustava kolektora. Takođe ukazuje

na mišljenje vještaka da brana-ustava, koju su prednici tužitelja izgradili na parceli k.č. 646 prije izgradnje kolektora, ima negativan utjecaj, jer zadržava površinske i podzemne vode na predmetnim nekretninama. Ukazuje i na činjenicu da iz nalaza Federalnog zavoda za agropedologiju iz studenog 2018.godine, proizlazi da su lokacije uzorkovanja samo na k.č. 646 k.o. Potpolje i to 3 točke, pa se postavlja pitanje vjerodostojnosti i reprezentativnosti nalaza u pogledu k.č. 641 i 647. Smatra da su mjesta uzimanja uzoraka uzeta točno sa prostora kojima potok Lukoč teče šest mjeseci godišnje i da taj dio zauzima manje od 20 % nekretnina za koje se traži naknada štete, te da uzimanju uzoraka za analizu tla od strane Federalnog zavoda za Agropedologiju iz Sarajeva nisu prisustvovali ni vještaci Geološke ni poljoprivredne struke ni predstavnici tuženika pod 1 i pod 2, kao ni sud, što je u suprotnosti sa ZPP-om. Presuda suda i sami zaključci se temelje na pretpostavkama da je isključivo zbog izlivanja vode iz sistema kanalizacije, došlo do umanjenja vrijednosti nekretnina tužitelja, odnosno do štete u vidu izgubljenih prihoda, što se nije moglo dogoditi, jer se radi o zatvorenom sistemu, dovoljnom profilu cijevi za odvođe, te konačno odvođenju otpadnih i kanalizacijskih voda do kolektora- prečistača. Smatra da je Izračun godišnjeg gubitka dohotka iz poljoprivredne proizvodnje naveden u poljoprivrednom vještačenju pogrešan i nekorektan, a i u suprotnosti je sa provedenim dokazima i u suprotnosti su dijelom i sa konstatacijama vještaka i sa izjavama samog tužitelja da je za period proizvodnje najviše uticao i zavisio od dužine kišnog perioda, te da ne može nikako biti isti za svaku godinu. Posebno ne stoji način obračuna štete npr. za 2011.godinu kad sud uzima u obzir 3 mjeseca i to 10.,11.,12/2011, kod činjenice da su i vještaci i tužitelj potvrdili da u tom zimskom periodu nema nikakve proizvodnje, odnosno da se obračun radio po principu monokulture-jedne sjetve, tako da u tim mjesecima nije bilo moguće imati bilo kakav gubitak prihoda. Oспорava odluku suda o troškovima postupka koja nije u skladu sa odredbama ZPP-a i odredbama AT, jer troškovi odsustva iz ureda, troškovi prevoza osobnim vozilom, nisu nužni ni opravdani troškovi, a i samo obrazloženje odluke o tužiteljevim troškovima je nejasno i kontradiktorno. Predlaže da sud usvoji žalbu i preinači presudu na način da tužbeni zahtjev odbije u cijelosti ili ukine i vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak.

Prvotužena je dala odgovor na žalbe.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama žalbenih razloga i razloga na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti u skladu sa članom 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“, broj: 53/03, 73/05, 19/06, 98/15, u daljem tekstu ZPP) odlučeno je kao u dispozitivu ove presude iz slijedećih razloga:

Žalbe tužitelja i drugotuženog su djelimično osnovane.

Tužbeni zahtjev tužitelja je upravljen na obavezivanje tuženih da prestanu uznemiravati tužitelja, tako što će izvršiti sanaciju kanalizacijskog sustava, te spriječiti daljnje istjecanje otpadnih voda na nekretnine tužitelja (*actio negatoria*), te na obavezivanje tuženih na isplatu naknade štete koju je tužitelj pretrpio na nekretninama označenim po novom premjeru kao k.č. 640, 641, 645, 646 i 647 k.o. Potpolje i to štete na ime umanjene vrijednosti zemljišta, te naknadu izmakle koristi zbog nemogućnosti korištenja zemljišta za period od 12.10.2011. godine do 31.12.2018. godine, u iznosima kako je konačno opredjelio na glavnoj raspravi održanoj dana 14.03.2019. godine.

Iz činjenica utvrđenih pred prvostepenim sudom, uvidom u materijalne dokaze, prvenstveno uvidom u zk. izvadak za zk.ul. 1063 k.o. Čitluk i posjedovni list broj 147. k.o. Potpolje, proizilazi da je tužitelj suvlasnik i posjednik nekretnina koje su predmet tužbenog zahtjeva. Iz građevinske dokumentacije pravljenе za potrebe izgradnje pročištača otpadnih voda, izdane od Općinske službe za graditeljstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša općine Čitluk – I i II faza, proizilazi da je ---- bila investitor projekta izgradnje pročištača otpadnih voda naselja Čitluk u Potpolju; da je na osnovu

Odluke o davanju na upravljanje i gospodarenje objekata - uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, objavljena u Službenom glasilu Općinskog vijeća općine Čitluk broj 7/2009, ----- zaključila sa -----
--- Ugovor o primopredaji na upravljanje objekta uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Potpolju od 01.07.2010. godine, kojim je definisano da se pod poslovanjem i održavanjem uređaja za pročišćavanje podrazumijevaju troškovi djelatnika na objektu uređaja za pročišćavanje, troškovi električne energije, telefona, vode, troškovi zbrinjavanja otpadnog mulja, troškovi nabave kemikalija i ostalih sredstava u procesu prečišćavanja, te troškovi redovitog održavanja opreme na uređaju (crpke, puhala, rešetke, mješači, mulja presa i dr.); da je tužitelj potpisao izjavu kojom daje suglasnost za gradnju cjevovoda, te da se na parceli u posjedu tužitelja označena kao k.č. 646 k.o. Potpolje, nalaze tri (3) šahta od kanalizacionog sistema, a što među strankama nije ni sporno.

Sporno je da li su na tužiteljeve nekretnine isticale fekalija iz kanalizacijskog sistema i u kom obimu, da li je tužitelj usljed toga pretrpio štetu u vidu umanjenja vrijednost nekretnina i naknade izmakle koristi zbog nemogućnosti korištenja istih u svrhu poljoprivredne djelatnosti, sporna je aktivna i pasivna legitimacija, te zastara potraživanja.

Neosnovani su navodi žalbe drugotuženog da tužbeni zahtjev za prestanak uznemiravanja i zahtjev za naknadu štete, isključuju jedno drugo. Tužbeni zahtjev pod tačkom I. je glasio da se naloži tuženim da prestanu uznemiravati tužitelja tako što će izvršiti sanaciju kanalizacionog sistema, te spriječiti dalje istjecanje vode. U toku postupka, sud je našao utvrđenim da je otklonjen uzrok nastanka istjecanja vode, jer je kanalizacijski sistem u vrijeme vršenja uviđaja i provođenja građevinskog vještačenja saniran i u funkciji.

Obzirom da je u toku postupka utvrđeno da je tuženi uznemiravan u svom pravu vlasništva, istjecanjem fekalija iz kanalizacionog sistema, neovisno od toga što je sud prihvatio utvrđenim da je uznemiravanje prestalo, tužitelj je imao pravo da zahtijeva naknadu štete koja mu je prouzrokovana takvim uznemiravanjem, u skladu sa odredbom člana 132. stav 2. Zakona o stvarnim pravima (Sl. novine broj 63/13 i 100/13) kojom je propisano da kada je uznemiravanjem iz stava 1. ovog člana prouzrokovana šteta, vlasnik ili pretpostavljeni vlasnik ima pravo da zahtijeva naknadu štete po općim pravilima o naknadi štete.

Nasuprot žalbenim navodima drugotuženog, prvostepeni sud je pravilno raspravio prigovor nedostatka aktivne legitimacije tužitelja i prigovor drugotuženog o nedostatku pasivne legitimacije na strani ovog tuženog. Tužitelj je, kao suvlasnik nekretnina označenih kao k.č. 640, 641, 645, 646 i 647 k.o. Potpolje (po novom premjeru), u skladu sa članom 132. i 36. stav 2. Zakona o stvarnim pravima (Sl. novine broj 63/13 i 100/13), aktivno legitimisan da postavi zahtjev za naknadu štete nastale zbog uznemiravanja vlasništva na stvari, a koje uznemiravanje se očituje u kontaminaciji navedenih nekretnina. S druge strane, tuženi -----, kao pravna osoba kojoj je povjereno vršenje poslova na održavanju kanalizacijskog Sistema, odnosno uređaja pročišćavača u Potpolju, na osnovu Ugovora o primopredaji na upravljanje objekta uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Potpolju od 01.07.2010. godine, u cijelom utuženom periodu bio je dužan starati se o održavanju opreme na uređaju, radi čega je pasivno legitimiran po postavljenom tužbenom zahtjevu.

Suprotno navodima žalbe drugotuženog, i po ocjeni ovog suda potraživanje tužitelja nije zastarilo i prvostepeni sud je pravilno odlučio kada je odbio istaknute prigovore zastare potraživanja.

Tužitelj tužbenim zahtjevom iz tužbe potražuje naknadu štete u iznosu od 50.000,00 KM i to i to iznos od 25.000,00 KM na ime umanjenja vrijednosti zemljišta i iznos od 25.000,00 KM na ime izgubljene zarade zbog nemogućnosti korištenja zemljišta. Na glavnoj raspravi održanoj dana 14.03.2019. godine, nakon provedenih vještačenja, preinačava tužbeni zahtjev na način da je

opredijelio iznos potraživanja na ukupno 251.903,44 KM, od čega iznos od 28.493,25 KM na ime umanjenja vrijednosti zemljišta označenog kao k.č. 641, 646 i 647 k.o. Potpolje i iznos od 227.399,44 KM na ime izgubljene zarade zbog nemogućnosti korištenja tog zemljišta za period od 12.10.2011. godine do 31.12.2018. godine.

U postupku je pravilno utvrđeno na osnovu iskaza tužitelja svjedoka Anđelka Ostojića, da je tužitelj najkasnije u jesen 2011. godine imao saznanje o izlivanju sadržaja iz kanalizacijskog šahta.

Prema odredbi člana 376. stav 1. ZOO potraživanje naknade uzrokovane štete zastarjeva za tri godine od kada je oštećeni saznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo, a prema stavu 2. istog člana, ovo potraživanje u svakom slučaju zastarjeva za pet godina od kada je šteta nastala.

U konkretnom slučaju tužitelj je za štetu i počinioca štete na nekretninama označenim kao k.č. 641, 646 i 647 k.o. Potpolje saznao u jesen 2011. godine, radi čega se u konkretnom slučaju ne može primijeniti odredba člana 376. stav 2. ZOO-a, jer se objektivni petogodišnji rok zastare potraživanja naknade štete primjenjuje u slučaju kada oštećeno lice u roku od tri godine nije doznalo za štetu i lice koje je štetu učinilo, već u roku od pet godina, što u ovom predmetu nije slučaj.

Tužba u ovoj pravnoj stvari podnesena je dana 15.04.2014. godine, dakle unutar trogodišnjeg roka zastare predviđenog članom 376. stav 1. ZOO-a, radi čega potraživanje nije zastarilo. Tačno je da je tužitelj na glavnoj raspravi preinačio tužbeni zahtjev na način da je opredijelio iznos potraživanja na ukupno 251.903,44 KM, od čega iznos od 28.493,25 KM na ime umanjenja vrijednosti zemljišta označenog kao k.č. 641, 646 i 647 k.o. Potpolje i iznos od 227.399,44 KM na ime izgubljene zarade zbog nemogućnosti korištenja tog zemljišta za period od 12.10.2011. godine do 31.12.2018. godine. Međutim, u konkretnom slučaju ne radi se o povremenim potraživanjima, niti o potraživanju nekog drugog vida štete, već o potraživanju iz tužbenog zahtjeva koje je konačno opredjeljeno u svom obimu.

Nasuprot navodima žalbe drugotuženog, prvostepeni sud pravilno utvrdio činjenice koje su ovom tuženom sporne, a koje se tiču uzroka kontaminacije zemljišta tužitelja i odgovornosti ovog tuženog. Naime, iz provedenih dokaza utvrđeno je da je do kontaminacije zemljišta došlo usljed izlivanja sadržaja iz kanalizacijskih cijevi, a što proizilazi iz kombiniranog geološko-agronomskog vještačenja, iskaza zakonskog zastupnika tuženog -----, prema kojem se zna dogoditi da poklopci kanalizacijskih šahtova budu otuđeni, te iskaza tužitelja i svjedoka Anđelka Ostojića, prema kojima je iz kanalizacijskih šahtova na tužiteljevim parcelama najmanje jedne prilike, u jesen 2011. godine, izlivala tekućina iz kanalizacijskog šahta, i to „ključ vode visine pola metra“, jer nije bilo poklopaca na šahtovima, koje prilike je „sve plivalo u kanalizaciji“. Radi navedenog su neosnovani žalbeni navodi drugotuženog da je do kontaminiranosti nekretninina došlo usljed izlivanja potoka Lukoć i pravljenja brane-ustave od strane prednika tužitelja, te postojanja podzemnih voda. Upravo je to što su tužiteljevi prednici napravili ustavu (branu) na potoku Lukoć u donjem dijelu posjeda, tj. na jugoistočnoj međi parcele k.č. 646, sprečavalo plavljenje cijelih nekretnina tužitelja, a služilo je za skupljanje taloga koji je služio kao gnojivo. Iz iskaza svjedoka ----- proizilazi da je tužitelj obrađivao navedene parcele, koje je prestao obrađivati nakon što se iz šahtova počela izljevati zagađena voda, što znači da postojanje brane-ustave nije utjecalo na kvalitetu zemljišta. Iz provedenog vještačenja proizilazi da podzemne vode ne utječu na kontaminaciju, već utječu na kulture koje će se uzgajati, te ograničavanje perioda uzgoja kultura, za konkretno područje uzgoj jedne kulture godišnje

Znači, prvostepeni sud je na osnovu pravilno primijenjenog metoda slobodne ocjene dokaza utvrdio sporne činjenice odlučne za ovaj spor i stečeno uvjerenje o tim činjenicama opravdao

logičnim i uvjerljivim razlozima. Takva ocjena žalbom nije dovedena u sumnju, jer nema protivrječnosti između obrazloženja prvostepene presude i sadržaja izvedenih dokaza. Prema odredbi člana 8. ZPP-a pravo ocjene dokaza dato je sudu, pa toj ocjeni dokaza žalitelj ne može s uspjehom suprotstaviti svoju ocjenu tih dokaza.

Radi navedenog ne stoje navodi žalbe da se presuda suda i sami zaključci temelje na pretpostavkama da je isključivo zbog izlivanja vode iz sistema kanalizacije, došlo do umanjenja vrijednosti nekretnina tužitelja.

Neosnovani su navodi žalbe da su lokacije uzorkovanja samo na k.č. 646 k.o. Potpolje i to 3 točke na dijelu koji zauzima manje od 20 % nekretnina za koje se traži naknada štete, pa je upitna vjerodostojnost nalaza Federalnog zavoda za agropedologiju u pogledu k.č. 641 i 647 k.o. Potpolje.

Prvostepeni sud je na osnovu Analize hemijskih osobina tla Federalnog zavoda za agropedologiju utvrdio da su nekretnine označene kao k.č. 641, k.č. 646, te k.č. 647 k.o. Potpolje kontaminirane teškim metalima i to sve nekretnine niklom, a k.č. 646 i 647 uz nikl i bakrom i cinkom. Na osnovu ove Analize tla sačinjeno je Kombinovano geološko - poljoprivredno vještačenje iz decembra 2018. godine, kao i dopune istog.

Tačno je da su uzeta tri uzorka za hemijsku analizu tla, ali ista su uzeta nakon što su stručnjaci Federalnog zavoda za agropedologiju izašli na predmetnu lokaciju i izvršili rekognosciranje terena i uzorkovanje zemljišta parcela označenih kao k.č. 641, 646 i 647 k.o. Potpolje, a u svrhu sačinjavanja analiza zemljišta. U Rezultatima analize tla Federalnog zavoda za agropedologiju je navedeno da je Uzorak 1. sa k.č. 646; Uzorak 2. sa k.č. 646 i 647; Uzorak 3. sa k.č. 646 i 641. Prilog ovog nalaza je Pedološka karta i karta uzorkovanja k.o. Podpolje k.č. 641, 646 i 647, u kojoj su obilježene tačke 1., 2. i 3. Upravo pregledom Pedološke karte i karte uzorkovanja jasno proizilazi da su uzorci uzeti sa sve tri parcele kako je to i navedeno u pismenom dijelu Rezultata analize tla.

Činjenica da uzimanju uzoraka za analizu tla od strane Federalnog zavoda za Agropedologiju iz Sarajeva nisu prisustvovali ni vještaci geološke ni poljoprivredne struke, ni predstavnici tuženika pod 1 i pod 2, kao ni sud, ne predstavlja povredu postupka koja bi bila od utjecaja na donošenje zakonite i pravilne presude.

Tačno je da je površina nekretnina označenih kao k.č. 641, 646 i 647 k.o. Potpolje 8.950 m². Međutim, na osnovu Nalaza i mišljenja geologa nagib terena je blag, gledano od šahtova prema potoku, 1-3%, te da na osnovu položaja nekretnina u odnosu na liniju pružanja fekalne kanalizacije, kontaminacija je moguća na nekretninama označenim kao k.č. 641, k.č. 646, te k.č. 647 k.o. Potpolje, s tim da sve količine fekalnih voda koje isteknu iz šahtova završavaju na većem dijelu k.č. 646, te dijelovima 641 i 647. Kako je Analizom tla utvrđeno da je i zemljište na k.č. 647 kontaminirano niklom, bakrom i cinkom, to je pravilno utvrđeno da su sve tri parcele kontaminirane teškim metalima. Pri tome nije bitno da li je apsolutno cijela površina parcela kontaminirana, jer je vještak naveo, a sud pravilno prihvatio da je preporuka struke da se izbjegava uzgoj nekih kultura i do 2 km udaljenosti od izvora kontaminacije, slijedom čega je došlo do umanjenja vrijednosti sve tri nekretnine u cijeloj površini.

Na osnovu pravilno utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je pravilnom primjenom materijalnog prava i to odredbe člana 154. stav 2. i 185. stav 1. i 3. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ” br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, „Službeni list RBiH” br. 2/92 i 13/94, „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine” br. 29/03 i 42/11, dalje ZOO), obavezao drugotuženog na isplatu iznosa od 28.493,25 KM tužitelju, koji se odnosi na umanjenje vrijednosti nekretnina k.č. 641,

646 i 647 sve k.o. Potpolje, pravilno cijeneći nalaz i mišljenje vještaka poljoprivredne struke iz 02/2019.

Osnovana je žalba drugotuženog u odnosu na dosuđivanje naknade štete koja se odnosi na izmaklu korist.

Tužitelj tužbenim zahtjevom, pozivom na odredbu člana 189. ZOO-a, pored naknade obične štete, potražuje i naknadu izmakle koristi zbog nemogućnosti korištenja zemljišta, za period od 12.10.2011. godine do 31.12.2018. godine, u iznosima kako je konačno opredjelio na glavnoj raspravi održanoj dana 14.03.2019. godine.

Odredbom člana 189. ZOO-a je propisano: (1) Oštećenik ima pravo kako na naknadu obične štete tako i na naknadu izmakle koristi. (2) Visina naknade štete određuje se prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, izuzev slučaja kad zakon naređuje što drugo. (3) Pri ocjeni visine izmakle koristi uzima se u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem. Prema ovoj zakonskoj odredbi, povjeriocu treba priznati pravo na naknadu štete za izmaklu korist ako su ispunjeni određeni uslovi, a to je da je šteta u vidu izmakle koristi izvjesna i da postoje elementi na osnovu kojih se može odrediti iznos izmakle koristi. Znači, ovo pravo će povjerilac imati samo ako je prema onome što se u životu redovno dešava ili prema posebnim okolnostima izvjesno (van razumne sumnje) da bi tu korist zaista i ostvario.

Na okolnost da je ostvarivao dobit obrađivanjem zemljišta, tužitelj je predložio dokaz saslušanjem svjedoka Anđelka Ostojića, te je i sam saslušan na prednje okolnosti.

U svom iskazu tužitelj navodi da su on i njegovi prednici obrađivali obradive površine među navedenim parcelama, dok su šumu i pašnjak koristili za ispašu stoke, sve skupa „radne zemlje“ oko 8 duluma, te da se na ovim nekretninama sadio duhan, kukuruz, grah, bostan, tikva, da su se nekretnine kontinuirano obrađivale, jer je porodica živjela od toga, te da je tužitelj nakon smrti oca sam nastavio obrađivati nekretnine.

Svjedok Anđelko Ostojić, koji je susjed tužitelja, u svom iskazu navodi da su tužitelj i njegova porodica njive obrađivali u čemu je i sam pomagao, jer je imao kamion, da su sadili duhan, tikve, grah, kukuruz, dok je jedan dio ovih nekretnina velika šuma, te da je poljoprivreda bila uvijek „osnovno zanimanje“ svima u Brotnju i da ni jedno obradivo zemljište nije bilo neobrađeno.

I ovaj sud poklanja vjeru iskazima tužitelja i svjedoka i prihvata pravilno utvrđenim da je tužitelj, zajedno sa porodicom, obrađivao navedeno zemljište sadeći određene poljoprivredne kulture.

Međutim, za utvrđivanje izmakle koristi nije dovoljno samo posjedovati parcele i izjaviti da je iste obrađivao i da je proizvodio određene kulture, već je neophodno ponuditi dokaze o tome u kom obimu je nastala predmetna šteta, tj. izmakla korist.

U konkretnom slučaju tužitelj nije predložio dokaze na osnovu kojih bi se utvrdili elementi na osnovu kojih se može odrediti iznos izmakle koristi, kao npr. količina kultura koje su se sadile i to pojedinačno, te na kojoj površini se koja kultura sadila, obzirom da su prihodi od pojedinih kultura značajno različiti, zatim dokaz o preuzimanju sjemena, o isporuci poljoprivrednih proizvoda, koliki je imao angažman ljudske radne snage, da li je ostvarivao poticaje za biljnu proizvodnju i dr. Znači, tužitelj nema niti jedan materijalni dokaz da se bavio većim obimom poljoprivredne proizvodnje kako to tvrdi.

Osnovano se žalbom ukazuje da dati nalaz vještaka poljoprivredne struke ne može predstavljati validnu činjeničnu podlogu za zaključak o visini stvarno pretrpljene štete u vidu izmakle

koristi u konkretnom slučaju. Ovo stoga što je nalaz sačinjen na osnovu navoda tužitelja i svjedoka samo o vrsti zasada na posjedu, te je kao takav zasnovan na pretpostavkama koje se tiču obima proizvodnje bez egzaktnih dokaza o stvarnoj proizvodnji u poljoprivredi, za koju se vezuje zahtjev za naknadu štete na ime izmakle koristi zbog nemogućnosti korištenja zemljišta.

Pravila o teretu dokazivanja podrazumijevaju da teret dokazivanja odlučnih činjeničnih tvrdnji leži na onome ko se poziva na činjenice koje stvaraju njegovo pravo, odnosno na činjenice na kojima zasniva svoje pravo (član 7. stav 1. ZPP-a). Svaka stranka treba dokazati pretpostavke za primjenu njoj povoljnije pravne norme.

Znači, kod pravilno utvrđenog činjeničnog stanja da se tužitelj bavio poljoprivrednom djelatnosti, nije bilo mjesta usvajanju ovog tužbenog zahtjeva, jer tužitelj nije dokazao elemente na osnovu kojih se može odrediti iznos izmakle koristi zbog nemogućnosti korištenja zemljišta, pa je na pravilno utvrđeno činjenično stanje trebalo pravilno primijeniti materijalno pravo, odredbu člana 189. stav 1. i 3. Zakona o obligacionim odnosima, te u skladu sa pravilom o teretu dokazivanja odbiti tužbeni zahtjev tužitelja za naknadu štete u vidu izmakle dobiti, radi čega je presuda u tom dijelu preinačena.

U odnosu na žalbu tužitelja se ističe da tužitelj osnovano ukazuje da je prvostepeni sud pogrešno cijenio osnovanost prigovora pasivne legitimacije na strani prvotužene -----.

Prema članu 14. stav 1. tačka 4. Zakona o vodama FBiH („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, broj 70/06) vodni objekti su i objekti za zaštitu voda od zagađivanja (u daljnjem tekstu: vodni objekti za zaštitu voda) – kolektori za prijem i transport otpadnih voda, postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, ispusti u prijamnik i drugi pripadajući objekti i oprema.

Prema članu 94. stav 1. Zakona o vodama, za vrijeme izravne opasnosti od pojave velikih (poplavnih) voda, Federacija, kanton, grad i općina osiguravaju, svatko u okviru svoje nadležnosti prema odredbama ovoga zakona, provođenje mjera aktivne obrane od poplava, a prema stavu 2. tačka 1. to su u na ugroženim područjima i zaštitnim vodnim objektima kojima se sprječava nastanak težih posljedica štetnoga djelovanja voda

Imajući u vidu navedene odredbe, prvotužena se sklapajući Ugovor o primopredaji na upravljanje objekta uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Potpolju od 01.07.2010. godine sa drugotuženim, nije mogla osloboditi svoje zakonske obaveze da osigura zaštitu i održavanje vodnih objekata u stanju funkcionalne sposobnosti, a što su prema članu 14. stav 1. tačka 4. Zakona o vodama FBiH i kolektori za prijem i transport otpadnih voda, postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i drugi pripadajući objekti i oprema, i preduzime mjere za očuvanje zaštite okoline, te spriječi nanošenje štete, pogotovo u vrijeme velikih poplava, koje se na navedenom području dešavaju u jesenjem periodu za vrijeme velikih kiša, a sve u cilju sprječavanja nastanka težih posljedica štetnoga djelovanja voda. Samim prenošenjem upravljanja i održavanja komunalnih objekata i uređaja na specijalizirane stručne komunalne radne organizacije općina se ne oslobađa svoje obaveze da preko svojih organa nadzire kako funkcioniraju pojedine službe od javnog interesa, te da poduzima mjere kojima se osigurava njihovo funkcioniranje, pa se zbog svojih propusta, ne oslobađa niti odgovornosti za štetu koja nastane zbog nepridržavanja navedenih obaveza.

U toku postupka utvrđeno je da je između ----- i -----, zaključen Ugovor o primopredaji na upravljanje objekta uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Potpolju od 01.07.2010. godine, iz kojeg proizlazi i obaveza održavanja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda -----, pa cijeneći navedene odredbe, kako Zakona tako i zaključenog Ugovora, trebalo je pravilno utvrditi da su oba tužena u ovom postupku pasivno legitimisani, jer pasivna legitimacija prvotuženog

proizlazi iz odredbe 14. stav 1. tačka 4. i 94. stav 1. Zakona o vodama, pa je njegova odgovornost zakonska, dok je odgovornost drugotuženog ugovorna, što ne isključuje pravo treće osobe da izvršenje obaveze traži kako od zakonskog, tako i ugovornog obveznika ili istovremeno od oba tuženika kako je to učinjeno u predmetnoj tužbi.

Radi navedenog žalba tužitelja u ovom dijelu je usvojena i prvostepena presuda preinačena na način da je i prvotužena ----- obavezana solidarno sa drugotuženim na naknadu štete na ime umanjenja vrijednosti nekretnina tužitelja, u iznosu od 28.493,25 KM.

Tužitelj je žalbu izjavio u cijelosti na odbijajući dio presude, znači pod tačkom I. i III., te preko dosuđujućeg dijela tačke II. dispozitiva, ali su žalbeni navodi usmjereni samo na odbijanje tužbenog zahtjeva tužitelja u odnosu na tuženu ----- (tačka III.) i to isključivo za naknadu štete. Obzirom da drugostepeni sud ispituje presudu u granicama razloga navedenih u žalbi, te utvrdivši da prvostepeni sud, prilikom odlučivanja o tužbenom zahtjevu pod tačkom I. dispozitiva presude i odbijajućeg dijela preko dosuđenog u tački II. dispozitiva, nije počinio povrede odredaba parničnog postupka o kojima pazi po službenoj dužnosti, niti je pogrešno primjenio materijalno pravo, sud je žalbu tužitelja u tom dijelu odbio i potvrdio prvostepenu presudu.

Kako je prvostepena presuda preinačena, u skladu sa članom 397. stav 2. ZPP-a ovaj sud je odlučio o troškovima postupka.

Kod odlučivanja o troškovima parničnog postupka u slučaju djelimičnog stranačkog uspjeha u parnici, treba u pravilu uzimati u obzir kako tužiteljev tako i tuženikov uspjeh u parnici i odluku o tome koja će stranka snositi obavezu naknade troškova postupka donijeti primjenom pravila procesnog prebijanja parničnih troškova.

Tužitelj je uspio u sporu sa 57% u odnosu na tužbeni zahtjev iz tužbe, dok je u odnosu na konačno opredjeljeni tužbeni zahtjev uspio sa 11% tužbenog zahtjeva (nastavak glavne rasprave kada je sud primio na znanje konačno opredjeljeni tužbeni zahtjev). Obzirom da je tužiteljev neuspjeh, uspjeh tuženih isti su uspjeli u sporu sa 43% u odnosu na tužbeni zahtjev iz tužbe, dok su u odnosu na konačno opredjeljeni tužbeni zahtjev uspjeli sa 89% tužbenog zahtjeva.

Kad se primjeni pravilo procesnog prebijanja troškova, tužitelju i tuženim, u skladu sa članom 386. stav 2. i članom 387. ZPP-a, u vezi sa članom 12., 13., 26., 29. i 31. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službene novine FBiH“, broj 22/04, dalje Tarifa), i članom 1. stav 1. Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o advokaturi FBiH (Sl. Novine FBiH, br:18/05), je trebalo dosuditi sljedeće troškove i to:

Tužitelju su priznati sljedeći troškovi:

Nagrada za troškove sastava tužbe u iznosu od 476,50 KM (836,00 KM x 57%), zastupanja na pripremnom ročištu od 19.03.2018. godine i na glavnoj raspravi od 21.05.2018. godine u iznosima od po 510,70 KM (896,00 KM x 57%), zastupanja na uviđaju dana 29.05.2018. godine u iznosu od 461,70 KM (75% - 810,00 KM x 57%), zastupanja na nastavku glavne rasprave od 02.10.2018. godine, 07.02.2019. godine i od 14.03.2019. godine u iznosima od po 307,80 KM (50% - 540,00 KM x 57%), zastupanje na nastavku glavne rasprave od 22.03.2019. godine u iznosu od 59,40 KM (50% - 540,00 KM x 11%), zatim nagrada za troškove odsustva iz kancelarije za vrijeme putovanja na sedam ročišta na relaciji Ljubuški - Čitluk- Ljubuški u iznosu od 239,40 KM (420,00 KM x 57%), što ukupno iznosi 3.181,80 KM, te uvećano za PDV od 17% u iznosu od 540,90 KM, nagrada za troškove iznosi 3.722,70 KM. Tužitelju je priznata naknada troškova u cijelosti za prevoz vlastitim vozilom radi prisustva na sedam ročišta na relaciji Ljubuški - Čitluk-Ljubuški u iznosu od 147,00

KM, te troškovi vještačenja (geodetsko u iznosu od 250,00 KM, kombinirano geološko-agronomsko u ukupnom iznosu od 2.895,00 KM + 600,00 KM, te troškovi uviđaja u iznosu od 50,00 KM), kao i troškovi sudske takse na tužbu u iznosu od 450,00 KM, tako da tužitelju pripadaju ukupni troškovi u iznosu od 8.114,70 KM. Tužitelju su priznati i troškovi sastava žalbe u iznosu od 103,20 KM (938,00 KM x 11% uspjeha u sporu), tako da ukupni troškovi tužitelja iznose 8.217,90 KM. Tužitelju nisu priznati troškovi takse na presudu u iznosu od 450,00 KM i na žalbu u iznosu od 900,00 KM, jer ih nije platio.

Prvotuženom ----- su priznati sljedeći troškovi:

Nagrada za troškove sastava odgovora na tužbu u iznosu od 359,48 KM (836,00 KM x 43%), zastupanja na pripremnom ročištu od 19.03.2018. godine i na glavnoj raspravi od 21.05.2018. godine u iznosima od po 385,28 KM (896,00 KM x 43%), zastupanja na uviđaju dana 29.05.2018. godine u iznosu od 348,30 KM (75% - 810,00 KM x 43%), zastupanja na nastavku glavne rasprave od 02.10.2018. godine, 07.02.2019. godine i od 14.03.2019. godine u iznosima od po 232,20 KM (50% - 540,00 KM x 43%), zastupanje na nastavku glavne rasprave od 22.03.2019. godine u iznosu od 480,60 KM (50% - 540,00 KM x 89%), troškovi građevinskog vještačenja u iznosu od 250,00 KM, što ukupno iznosi 2.905,50 KM. Sud nije priznao prvotuženom troškove sastava odgovora na žalbe, jer isti nije bio potreban za vođenje parnice.

Drugotuženom ----- su priznati sljedeći troškovi:

Nagrada za troškove sastava odgovora na tužbu u iznosu od 359,48 KM (836,00 KM x 43%), zastupanja na pripremnom ročištu od 19.03.2018. godine i na glavnoj raspravi od 21.05.2018. godine u iznosima od po 385,28 KM (896,00 KM x 43%), zastupanja na uviđaju dana 29.05.2018. godine u iznosu od 348,30 KM (75% - 810,00 KM x 43%), zastupanja na nastavku glavne rasprave od 02.10.2018. godine, 07.02.2019. godine i od 14.03.2019. godine u iznosima od po 232,20 KM (50% - 540,00 KM x 43%), zastupanje na nastavku glavne rasprave od 22.03.2019. godine u iznosu od 480,60 KM (50% - 540,00 KM x 89%), što ukupno iznosi. Drugotuženi nije potraživao troškove sastava žalbe i takse na žalbu, što je bio dužan prema članu 396. stav 2. ZPP-a, pa mu ih sud nije mogao ni dosuditi.

Nakon primjene pravila o procesnom prebijanju troškova, u skladu sa članom 386. stav 2. i 393. stav 1. ZPP-a, tuženi su obavezani da tužitelju solidarno naknade troškove u iznosu od 2.656,90 KM (8.217,90 KM - 2.905,50 KM - 2.655,50 KM).

Radi svega navedenog, primjenom člana 224. stav 1. tačka 2. i 5., 226. i 229. tačka 4. ZPP-a, odlučeno je kao u dispozitivu ove presude.

Predsjednik vijeća

Vera Sudar